

Rzeszów, 18.10.2021 r.

dr hab. Magdalena Uchman prof. UR
Uniwersytet Rzeszowski
Kolegium Nauk Humanistycznych
Instytut Sztuk Pięknych

- **Ocena dorobku artystycznego oraz rozprawy doktorskiej mgr Magdaleny Parfieniuk sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuk plastycznych i konserwacji dzieł sztuki, wszczętym przez Radę Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu**

PODSTAWY PRAWNE

1. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora (Dz. U. z 2018 r., poz. 261).
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 30.08.2018 r. poz. 1669 z późniejszymi zmianami).

TEMAT ROZPRAWY

Temat rozprawy mgr Magdaleny Parfieniuk: *Chroma Haze – subiektywna percepcja koloru*.

Promotorem rozprawy doktorskiej jest prof. Łukasz Huculak.

SYLWETKA KANDYDATKI

Mgr Magdalena Parfieniuk ukończyła Akademię Sztuk Pięknych we Wrocławiu na kierunku Malarstwo w 2018 roku. Dyplom magistra sztuki zrealizowała w Pracowni Malarstwa u prof. Krzysztofa Skarbka. Tuż po studiach magisterskich mgr Magdalena Parfieniuk zdała egzamin na pierwszy rok Międzywydziałowych Studiów Doktoranckich ASP we Wrocławiu na kierunku Malarstwo. Decyzją Rady Wydziału Malarstwa opiekunem artystycznym w przewodzie doktorskim mgr Magdaleny Parfieniuk został wybrany prof. Łukasz Huculak. W czerwcu 2021 roku Rada Wydziału przyjęła i zatwierdziła temat pracy doktorskiej.

Działalność artystyczna

Mgr Magdalena Parfieniuk brała czynny udział w licznych wystawach i konkursach malarskich i rysunkowych w Polsce oraz innych krajach na świecie jak: Niemcy, Malta, Hiszpania, Grecja, Estonia, Macedonia, Stany Zjednoczone. W czasie studiów doktoranckich zorganizowała również wystawy indywidualne m.in: *Kabaret jednego artysty* w galerii AG w Krakowie oraz *Edgy Conundrums* w galerii Ori w Berlinie. Brała udział w warsztatach, wykładach i targach sztuki. Ponadto była kuratorką i animatorką kilku projektów artystycznych. Pani mgr Magdalena Parfieniuk otrzymała również II nagrodę w konkursie malarskim IMPET we Wrocławiu oraz stypendium dla najlepszych doktorantów ASP we Wrocławiu (dwukrotnie). Szczegółowy spis jej wystaw i konkursów, w których brała udział oraz innych aktywności artystycznych znajduje się w dokumentacji doktorantki.

Działalność popularyzatorska i organizacyjna kandydatki:

1. Projekt kuratorski ZENITY, 21.06–2.09.2019, Muzeum Sztuki Współczesnej, Wrocław
2. Serca Małpy Ołtarze, 16.10 – 16.11.2020, Browar Mieszczkański, Wrocław
3. Wykład "Chroma Haze" podczas Lanzarote Art Festival, 3.08.2019, Casa de la Cultura w Arrecife, Lanzarote, Wyspy Kanaryjskie, Hiszpania
4. Warsztaty ilustracji – Creative Summer 2020, Wrocław

5. Organizacja i przeprowadzenie warsztatów „pejzaż miejski”, podczas Festiwalu Malowania organizowanego przez Akademię Sztuk Pięknych we Wrocławiu, maj 2019, Wrocław

OCENA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Ocena obejmuje analizę części teoretycznej i artystycznej. Praca doktorska Pani mgr Magdaleny Parfieniuk *Chroma Haze – subiektywna percepcja koloru* liczy łącznie 70 stron wraz z ilustracjami. Całość składa się z 5 rozdziałów: I – *Wprowadzenie*, II – *Inspiracje*, III – *Humdrum*, IV – *Malarstwo*, V – *Podsumowanie* oraz zamykającej całość Bibliografii i Spisu ilustracji. Ponadto wymienione rozdziały posiadają łącznie 8 podrozdziałów.

Część teoretyczna

W pracy opisowej doktoratu *Chroma Haze – subiektywna percepcja koloru* autorka ujawnia swe fascynacje fenomenem koloru. Już we *Wprowadzeniu* rozważania artykułuje poprzez własne, niezwykle osobiste doznania związane z kolorem, które konfrontuje z wiedzą naukową dotyczącą tytułowego zagadnienia. Te własne odczucia przytacza nie bez powodu, ponieważ poprzez komplikacje natury zdrowotnej, mają one mocny wpływ na jej twórczość i postrzeganie świata widzialnego.

W *Inspiracjach* wskazuje tropy jakimi podąża w swojej twórczości. Przytacza inspiracje artystami i artystkami, którzy są dla niej wykładnią istoty malarstwa. Jej subiektywne wrażenia wynikające z fascynacji twórczością Fridy Kahlo, Jean Michele Basquiata, Henri Rousseau są nie do przecenienia. Wyraźnie można je prześledzić w prezentowanych pracach Magdaleny Parfieniuk (dołączonych do dokumentacji). Kolejne podrozdziały autorka poświęciła postrzeganiu koloru w różnych obszarach kulturowych oraz psychofizjologii widzenia barwy. Słownik ulubionych kolorów: Żółcień chromowa, Verdigris, Fiolet, Indygo/ultramaryna – to kolejna część rozprawy. Zagadnienie rozpatruje i ujęciu historycznym, i we współczesnym – przytaczając nowożytnie teorie postrzegania koloru. Oczywiście na końcu tego rozdziału znalazły się teorie opracowane przez artystów: Philippa Otto von Runge, Wassylia Kandinskiego i Johanna Ittena.

Rozdział III *Humdrum* jest opisem cyklu rysunkowego, który zawiera motywy: Danse Macabre, Santa Muerte i te, związane z okultyzmem, a które to pojęcia stanowią dla

niej kolejną inspirację. Dalej następuje analiza wybranych prac z cyklu Humdrum I–III, VII oraz użytych (ulubionych) kolorów – farb i markerów. V rozdział stanowi szczegółowy opis trzech wybranych obrazów z zestawu pracy doktorskiej: *Zakrycie lustra*, *Mała czekająca na pożarcie przez tygrysa* i *Red & Lonesome*. Płótno i medium olejne są dla mgr Magdaleny Parfieniuk tą formą wyrazu, której oddaje się najpełniej. W *Podsumowaniu* doktorantka stwierdza: „Zdecydowanie wolę malować i mówić obrazem, niż słowami. Napisanie powyższej pracy stanowiło dla mnie pewne wyzwanie, nie wiedziałam w jaki sposób mogę opowiedzieć o wszystkich moich inspiracjach i zainteresowaniach w sposób spójny i klarowny. Na co dzień, moimi wyborami życiowymi i artystycznymi rządzi chaos. Staram się ten chaos uporządkować. Pomimo, że bardzo cenię sobie intuicyjność tworzenia, zauważam zależności, wyciągam wnioski i snuję plany na kolejne cykle.” Sądzę, że Pani mgr Magdalena Parfieniuk z tego wyzwania wyszła obronna ręką!

Część artystyczna

Malarstwo to dziedzina sztuki, w której mgr Magdalena Parfieniuk realizuje swoje wizje artystyczne. Obraz jest rodzajem przekazu, który za pośrednictwem zmysłów przemawia do ludzkich uczuć i intelektu. Jednak, aby między artystą a widzem mógł zaistnieć dialog, sztuka musiała stworzyć swój własny język, składających się z poszczególnych elementów wizualnych, m.in.: z linii, kształtów, koloru, płaszczyzn i napięć budowanych pomiędzy tymi elementami. Dla Pani Magdaleny Parfieniuk to właśnie kolor jest tym najważniejszym elementem, który przefiltrowany przez oko i umysł, pozwala jej budować własny świat. Jak twierdzi w rozprawie doktorskiej, *kolor jest motorem napędzającym jej kreatywność*.

Niemniej ważnym elementem jest również wyobraźnia, nadająca piętno autentyzmu jej sztuce. To ona pozwala artystce szybować ku nieskończoności oraz przekraczać utarte granice i poszerzać obszar ekspresji w jej sztuce. Jak się wydaje, autorka chłonie aurę sztuki wszystkimi zmysłami: „Zapach sztuki jest niepowtarzalny, to zapach surowego drewna, terpentyny i farby, pomimo, że lekko duszący, zapach ten jest jednym z tych, które wspominam z wyjątkowym sentymentem i czułością. Często, kiedy wchodzę do pracowni, uderza mnie stęchła chmura pracownianego powietrza – uwielbiam go, to zapach sztuki i pracy, która jest równocześnie życiem.” – napisała

w pracy doktorskiej. To szczerą i piękną wypowiedź, która potwierdza fakt, że Magdalena Parfeniuk żyje sztuką na co dzień.

Artystka jest pomiędzy dwoma stanami: tym, który przemija i tym, który nadchodzi. Swoją pracą utwierdza nas, że ciągle przebiega ku nowemu: ku nowym inspiracjom i tematom. Ujęła to w swoim tekście: „Moja praca magisterska zatytułowana była *Kolor jako siła napędowa twórczego myślenia. Chroma Haze – subiektywna percepcja koloru* jest zatem kontynuacją moich poszukiwań względem inspiracji kolorem. *Chroma Haze* (z ang. mgła barwy) to wizja, która daje początek nowemu, stoi za danym wrażeniem kolorystycznym, które popycha mnie do aktu tworzenia.”

Zestaw prac *Chroma Haze* ukazuje autorkę jako świetną i dojrzałą malarzkę, ale też wskazuje na pewne inklinacje w kierunku rysunku, w którym czuje się równie dobrze – seria *Humdrum* albo obraz pt. *Żółta papuga* z 2019 roku. To samo można powiedzieć o serii doskonale prowadzonych czarno-białych linorytach.

Jednak to malarstwo, jak wspomniałam na początku, określa Magdalenę Parfeniuk przede wszystkim! Ta feeria barw w jej obrazach, często osadzonych w meksykańskiej konwencji przesytu powoduje, że widz jest wręcz zdominowany stylistyką narzuconą przez autorkę. Doktorantka żongluje tematami swobodnie przechodząc z *Danse Macabre* do *Santa Muerte* i odwrotnie, by skończyć w oparach okultyzmu.

Motywy animalne miksują się z florą, tworząc barwną mozaikę form, linii i plam, a hierarchia obrazowania jest ciągle zmienna. W tej twórczości kwestia podmiotowości lub podległości form staje się kluczowym zagadnieniem interpretacyjnym: czy zwierzę lub ptak pozostaje tym, czym jest, czy też stanowi element poetyckiej prezentacji *Homo sapiens*? Już Arystoteles w fundamentalnej dla antycznej nauki *Zoologii* wskazywał na ścisłe więzi dwu natur: ludzkiej i zwierzęcej. *Skąd przychodzimy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?* – to pełen zwierząt i roślin ogród Gauguina pokazuje efemeryczną kondycję człowieka – podobnie jak w niektórych obrazach doktorantki, np. w *Humdrum I*.

Ta specyficzna optyka postrzegania świata wyraża się w twórczości pani Magdaleny Parfeniuk w oryginalnej stylistyce, kompozycji i metaforyce wypowiedzi – chciałoby się powiedzieć: literackiej – bo narracja dzieł doktorantki taką ocenę mimowolnie przywołuje, i co chyba jest z założenia, wpisane w tę konwencję. Autorka nie ukrywa tych zbieżności, twierdząc, że „Skryształowanie się stylu jest wynikiem zderzenia wielu

inspiracji i bodźców.” Kiedy je łączy z własnymi formami, z własną wizją – otrzymujemy niezwykle osobiste, oryginalne realizacje nacechowane prywatnością i niepowtarzalnością. Mam wrażenie, iż autorka doskonale odnajduje się w tym świecie, w którym kolor „rozdaje karty” i któremu wszystko wolno. Ponadto świadomość i biegłość warsztatowa pani Parfeniuk pozwala jej na swobodne rozgrywanie formalne i ideowe obrazów.

Na koniec warto też podkreślić, iż artystka jest świetną ilustratorką! To doskonale widać we wspomnianym cyklu *Humdrum* czy w takich pracach jak: *Czarne oko*, *Ciało*, *Passive Agressive III*, że wymienię tylko te najbardziej charakterystyczne – oczywiście o linorytach nie zapominając!

PODSUMOWANIE

Praca doktorska mgr Magdaleny Parfeniuk *Chroma Haze – subiektywna percepcja koloru* to intuicja w budowaniu narracji artystycznej, a każdy element zestawu wynika z wrażliwości i dojrzałości praktyki artystycznej autorki. Zapoznając się z dostarczonym materiałem i jego opisem, jestem przekonana, że wniosek o wszczęcie postępowania doktorskiego dla mgr M. Parfeniuk był decyzją ze wszech miar słuszną.

KONKLUZJA

Po szczegółowym zapoznaniu się z dorobkiem artystycznym, pracą doktorską oraz po przejrzaniu dostarczonej dokumentacji, rozważając kwalifikacje kandydatki, stwierdzam jednoznacznie, że zgodnie z Ustawą o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie sztuki (Dz.U. z 2018 poz. 261), wszystkie wymagane elementy uzasadniają przyznanie Pani mgr Magdalenie Parfeniuk stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Z takim wnioskiem zwracam się do Rady Dyscypliny Artystycznej Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu.

dr hab. Magdalena Uchman prof. UR

